

U C H W A Ł A Nr XLII/244/14
RADY POWIATU W PODDĘBICACH

z dnia 16 kwietnia 2014 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób
Niepełnosprawnych na lata 2014-2024 na terenie Powiatu Poddębickiego**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r., poz. 595, poz. 645; z 2014 r., poz. 379), art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721, Nr 171, poz. 1016, Nr 209, poz. 1243 i 1244, Nr 291, poz. 1707; z 2012 r. poz. 986, poz. 1456; z 2013 r., poz. 73, poz. 675, poz. 1645) – Rada Powiatu w Poddębicach uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2024” na terenie Powiatu Poddębickiego, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Kierownikowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Poddębicach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Małgorzata Kuna

Załącznik do Uchwały Nr XLII/244/14
Rady Powiatu w Poddębicach
z dnia 16 kwietnia 2014 r.

Powiat Poddębicki

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2014 – 2024**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poddębicach

Spis treści:

I.	Wprowadzenie i definicje	3
II.	Charakterystyka i położenie Powiatu Poddębickiego.....	7
III.	Dane dotyczące osób niepełnosprawnych w Powiecie Poddębickim	8
IV.	Cele programu	10
1.	Główny cel	10
2.	Cele szczegółowe i sposób ich realizacji	11
1)	Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych	12
2)	Zwiększenie dostępu do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny	13
3)	Likwidacja barier architektonicznych, transportowych, technicznych oraz barier w komunikowaniu się	14
4)	Zapewnienie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym	15
5)	Zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełnego dostępu do rehabilitacji społecznej, kultury, sportu, rekreacji, turystyki i informacji	17
6)	Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych	17
7)	Zapewnienie konsultacji społecznej wszystkich działań dotyczących osób niepełnosprawnych w fazie ich planowania, wdrażania oraz ewaluacja z samorządną reprezentacją środowiska	19
V.	Główni realizatorzy:	19
VI.	Sprawozdawczość i ewaluacja	20
VII.	Zakończenie	21

I. Wprowadzenie i definicje

Niepełnosprawność jest długotrwałym stanem, w którym występują pewne ograniczenia w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka. Są one wynikiem obniżenia sprawności funkcji fizycznych lub psychicznych. Jest to także uszkodzenie, utrata lub wada psychiczna, fizjologiczna, anatomiczna struktury organizmu. Nie istnieje jedna, powszechnie uznana definicja niepełnosprawności. Definicja stosowana przez WHO przyjmuje, że do osób niepełnosprawnych zaliczają się osoby, z długotrwałą obniżoną sprawnością fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, która w interakcji z różnymi barierami może ograniczać ich pełne i efektywne uczestnictwo w życiu społecznym na równych zasadach z innymi obywatelami. Natomiast w myśl ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych: „niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”.

Niepełnosprawność jest powszechnym problemem społecznym i każdy człowiek może doświadczyć pogorszenia stanu zdrowia i stać się osobą niepełnosprawną. W społeczeństwie nadal występują tendencje do izolacji, ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i niektóre formy dyskryminacji. Osoby chore niemal każdego dnia doświadczają skutków braku likwidacji barier architektonicznych, transportowych i komunikacyjnych, a także działań opartych na nadopiekuńczości oraz braku odpowiednich modyfikacji w udogodnieniach i formach działania.

Akceptacja swojego stanu zdrowia i poznanie własnych, istniejących możliwości, które pozostały mimo uszkodzenia jest podstawą życiowego przystosowania się. Połączenie własnej rehabilitacji z rehabilitacją społeczną i zawodową daje możliwości na prawidłowy rozwój osoby niepełnosprawnej. Niezwykle ważne jest przy tym, aby zachęcać osoby niepełnosprawne, aby nie ograniczały się do biernego korzystania z opieki innych.

Niepełnosprawność narusza najcenniejsze wartości człowieka: zdrowie, sprawność fizyczną, zdolność do wypełniania podstawowych zadań społecznych i stanowi przeszkodę w realizacji własnych celów. Ograniczenia sprawności kojarzone są jako odchylenia od normy, a kontakt z osobami niepełnosprawnymi budzi poczucie bezradności i zakłopotania. Społeczne oczekiwania idą w kierunku dokonywania zmian w samej osobie

niepełnosprawnej poprzez leczenie, rehabilitację, przystosowanie. Tymczasem problem niepełnosprawności tkwi nie tylko w osobie niepełnosprawnej, ale także a może przede wszystkim w osobach sprawnych. Istotna jest zatem zmiana społecznego sposobu myślenia i postaw wobec organizacji życia osób niepełnosprawnych, gdyż właściwe otoczenie społeczne stymulując wpływa na rozwiązywanie ich problemów.

Niepełnosprawność może powstać w różnym okresie życia osób. Bywa następstwem wypadków, wad wrodzonych, choroby. Tworzenie takich warunków lokalnych, które umożliwiają osobom z niepełnosprawnością uczestnictwo w życiu społecznym takie samo jak osobom sprawnym, jest podstawą wszelkich działań kierowanych do tej grupy ludzi. Osoby z niepełnosprawnością napotykają w swoim życiu na różne bariery: architektoniczne, społeczne i psychiczne. Działania podejmowane zwłaszcza w sferach usuwania barier społecznych i psychicznych przyczyniają się do wydobycia istniejących możliwości prowadzenia samodzielnego życia. Osoby te nie tylko zmagają się w swoim życiu z ograniczeniami spowodowanymi niepełnosprawnością, ale też muszą przełamywać negatywne stereotypy w społecznym odbiorze tych osób. Dotyczy to także rodzin osób z niepełnosprawnością, zwłaszcza w aspekcie akceptacji niepełnosprawności ich bliskich. Pokonywanie społecznych i psychicznych skutków niepełnosprawności z pewnością ograniczają osiągnięcie optymalnego poziomu życia przez te osoby.

Upowszechnienie wiedzy o możliwościach i ograniczeniach powodowanych przez poszczególne rodzaje schorzeń sprzyja lepszemu dostosowaniu środowiska lokalnego do ich potrzeb. Osiągnięcie optymalnego funkcjonowania społecznego przez osoby z niepełnosprawnością wiąże się ze stworzeniem możliwości do ich usamodzielnienia. Znajdowanie oparcia w środowisku rodzinnym jest jak najbardziej oczekiwanym aspektem życia. Jednakże ścisłe uzależnienie od rodziny może powodować zahamowanie rozwoju indywidualnego. Rodzina tej osoby szczególnie musi się uczyć odróżniania nadopiekuńczości i lęku od wspierania osoby z niepełnosprawnością w jej dążeniu do osiągnięcia samodzielności. Prowadzenie przedsięwzięć i instytucji służących rehabilitacji społecznej jest nieodzownym czynnikiem w poprawie warunków życia osób z niepełnosprawnością. Oddziaływania winny być tu kierowane zarówno na te osoby, jak i na ich rodziny. Powodzenie życiowe tych osób to z pewnością mniejsze obciążenie dla społeczeństwa, ale też satysfakcja człowieka pokonującego codzienne problemy.

W związku z powyższym na terenie Powiatu Poddębickiego realizowany jest Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w latach 2014 – 2024, który gwarantuje, że problemy niepełnosprawności będą uwzględniane przez organy powiatu w procesie kreowania polityki oraz planowania działań służących rozwiązaniu problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Głównym jego założeniem jest teza, że osoby niepełnosprawne – jako pełnoprawni członkowie społeczności lokalnej – potrzebują niekiedy więcej wsparcia ze strony społeczeństwa, by móc osiągnąć takie same warunki życia, jak inni obywatele. To wsparcie nie powinno być nigdy traktowane jak przywilej, ale jako przysługujące prawo.

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych obejmuje główne obszary życia osób niepełnosprawnych: rehabilitację zawodową, rehabilitację społeczną oraz przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych, co jest zgodne z art. 35a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721, z późn. zm.).

Rehabilitacja ma zadanie umożliwić osobie niepełnosprawnej osiągnięcie odpowiedniego poziomu funkcjonowania – umysłowego, fizycznego i/albo społecznego, który pozwoli jej na uzyskanie podstaw do zmiany swojego życia. Dzięki różnym formom rehabilitacji - społecznej, zawodowej - osoba z niepełnosprawnością będzie miała większe szanse na funkcjonowanie w społeczeństwie pomimo ograniczeń wynikających ze stanu zdrowia. Będzie temu służyła realizacja zadań z zakresu rehabilitacji.

Wyrównywanie szans zakłada prowadzenie takiej polityki, która będzie niwelowała różnice w dostępie do istniejących dóbr (np. różnego rodzaju usługi, informacja, edukacja, zatrudnienie, opieka medyczna) pomiędzy osobami niepełnosprawnymi a pozostałymi członkami społeczności. Podejmowane działania będą stwarzały warunki do udziału osób niepełnosprawnych w życiu publicznym, kulturalnym, społecznym na równi z osobami sprawnymi.

Zaproponowane w Programie działania obejmują – zgodnie ze wskazaniem ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – rehabilitację społeczną, rehabilitację zawodową oraz przedsięwzięcia zmierzające do przestrzegania praw osób niepełnosprawnych. Formułuje je przyjęta w 1997 r. przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Karta Praw Osób Niepełnosprawnych, stanowiąca, że osoby niepełnosprawne w szczególności mają prawo do:

- 1) dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- 2) dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
- 3) dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną,
- 4) nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej,
- 5) pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
- 6) pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga - prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych,
- 7) zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym,
- 8) życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym:
 - dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej,
 - swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu,
 - dostępu do informacji,
 - możliwości komunikacji międzyludzkiej,
- 9) posiadania samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych,
- 10) pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

Realizacja Programu ma na celu wyznaczenie odpowiednich kierunków, w jakich powinny zmierzać działania na rzecz osób niepełnosprawnych, zapewniając im godne i aktywne życie, a także pomoc dostosowaną do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności. Ma również za zadanie podniesienie świadomości społecznej o problemach niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Poddębickiego.

Podstawą Programu jest współpraca jednostek działających na rzecz osób niepełnosprawnych, funkcjonujących na terenie Powiatu Poddębickiego, co umożliwia odpowiednie zaspokajanie potrzeb osób z niepełnosprawnością, efektywność w podejmowanych przedsięwzięciach oraz możliwość dotarcia do osób najbardziej potrzebujących.

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest dokumentem służącym realizacji polityki społecznej na terenie Powiatu Poddębickiego. Program będzie realizował następujące cele szczegółowe dotyczące osób niepełnosprawnych, określone w ramach 6 priorytetów przyjętych w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2024 na terenie Powiatu Poddębickiego:

- 1) Wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, w celu wyrównywania szans dzieci i młodzieży podejmujących i kontynuujących naukę (1.5),
- 2) Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych (2.1),
- 3) Tworzenie warunków do większej aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych jako podstawy społecznej integracji i poprawy ich życia (2.2),
- 4) Kształtowanie postaw wobec niepełnosprawności (2.3),
- 5) Usprawnienia systemu rehabilitacji na rzecz utrzymania aktywności zawodowej (2.4)
- 6) Rozwijanie systemu specjalistycznego wsparcia dla osób wymagających szczególnej opieki (3.1)

II. Charakterystyka i położenie Powiatu Poddębickiego

Powiat jak i miasto Poddębice położone jest w centralnej Polsce. Pod względem administracyjnym leży w północno-zachodniej części województwa łódzkiego. Pod względem geograficznym powiat leży na Niziu Polskim, który rozpada się na mniejsze regiony i krainy, a w naszym przypadku na Wysoczyznę Łaską, która z kolei jest częścią Niziny Południowo - Wielkopolskiej. Osią powiatu jest rzeka Ner.

Powiat ma charakter rolniczo-turystyczny. Głównymi atutami Powiatu są: Zbiornik Jeziorsko zbudowany jako zbiornik wody pitnej dla aglomeracji łódzkiej, a teraz jako cel wypraw weekendowych i wakacyjnych dla spragnionych świeżego powietrza łodzian. Atutem powiatu są jego przepiękne lasy.

W skład powiatu wchodzi:

- gminy miejsko-wiejskie: Poddębice, Uniejów,
- gminy wiejskie: Dalików, Pęczniew, Wartkowice, Zadzim,
- miasta: Poddębice, Uniejów.

Według danych GUS z dnia 30.06.2013 r. ogólna liczba mieszkańców Powiatu Poddębickiego na dzień wynosi 41.759, w tym: kobiet 21112, mężczyzn 20647. Poniższa tabela przedstawia ogólną liczbę mieszkańców z podziałem na gminy:

Gmina	Ogólnie	Mężczyźni	Kobiety
Dalików	3.837	1.940	1.897
Pęczniew	3.507	1.764	1.743
Poddębice	15.870	7.698	8.172
Uniejów	7.190	3.540	3.650
Wartkowice	6.276	3.111	3.165
Zadzim	5.079	2.594	2.485
Razem	41.759	20.647	21.112

III. Dane dotyczące osób niepełnosprawnych w Powiecie Poddębickim

Według danych GUS, na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r., wskaźnik częstości niepełnosprawności orzeczonej wśród dzieci w wieku 0-14 lat w Powiecie Poddębickim wynosi 2,2%, natomiast wskaźnik częstości niepełnosprawności orzeczonej wśród osób w wieku powyżej 15 lat wynosi 9,5%. Liczba osób w wieku powyżej 15 lat wynosiła 35.764.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Poddębicach w 2013 r. wydał:

- **842** orzeczenia o stopniu niepełnosprawności - osoby po 16 roku życia,
- **134** orzeczenia o niepełnosprawności – osoby przed 16 rokiem życia.

Poszczególne tabele przedstawiają ilość wydanych orzeczeń w poszczególnych kwartałach:

Osoby po 16 roku życia:

Lp.	Wydane orzeczenia	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał	Razem
1.	z określeniem stopnia niepełnosprawności	199	195	199	192	785
2.	o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	5	3	5	8	21
3.	o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności	1	8	13	14	36
4.	Ogółem	205	206	217	214	842

w tym orzeczenia wydane po raz pierwszy:

Lp.	Wydane orzeczenia	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał	Razem
1.	w stopniu znacznym	19	9	16	16	60
2.	w stopniu umiarkowanym	26	26	24	29	105
3.	w stopniu lekkim	21	32	26	48	127
4.	Ogółem	66	67	66	93	292

Osoby przed 16 rokiem życia:

Lp.	Wydane orzeczenia	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał	Razem
1.	o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	27	31	23	35	116
2.	o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	2	9	7	0	18
3.	o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności	0	0	0	0	0
4.	Razem	29	40	30	35	134

Celami, jakimi najczęściej kierują się osoby niepełnosprawne (po 16 roku życia) składając wnioski o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności to przede wszystkim:

- uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego,
- odpowiednie zatrudnienie,
- uzyskanie przez opiekuna świadczenia pielęgnacyjnego,
- korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej,
- korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji/korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych,
- uzyskanie ulg i uprawnień tj. dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego, likwidacji barier architektonicznych, technicznych i ulgi na przejazdy,
- dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- wydanie karty parkingowej.

W przypadku osób przed 16 rokiem życia najczęstszym powodem ubiegania się o uzyskanie statusu osoby niepełnosprawnej była możliwość otrzymania zasiłku pielęgnacyjnego. Najmniejszą grupę stanowiły osoby, które składały wnioski w celu otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Poddębicach na dzień 31 grudnia 2013 r. wśród osób zarejestrowanych osoby niepełnosprawne stanowią ogółem **183 osoby niepełnosprawne** (86 kobiet, 97 mężczyzn), z tego:

- posiadający status osób bezrobotnych niepełnosprawnych - 144 osoby (71 kobiet, 73 mężczyzn),
- posiadający status poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu - 39 osób (15 kobiet, 24 mężczyzn)

Zarejestrowane osoby niepełnosprawne stanowią 6,8% ogółu zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poddębicach. Poniższa tabela przedstawia wybrane dane statystyczne dotyczące zarejestrowanych osób niepełnosprawnych:

Lp.	Niepełnosprawni	Według grup wieku			Według wykształcenia		Według niepełnosprawności		
		18-24	25-29	pow. 50 roku	co najmniej średnie	specjalne	znaczny	umiarkowany	lekki
1.	Posiadający status bezrobotnego	13	16	59	39	1	3	49	92
2.	Posiadający status poszukującego pracy	2	5	12	19	1	8	25	6

IV. Cele programu

1. Główny cel

Głównym celem Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2024 jest zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i gospodarczym Powiatu Poddębickiego poprzez wyrównywanie ich szans w korzystaniu z praw i obowiązków, jakie przysługują pozostałym mieszkańcom.

Ponadto celem programu jest podnoszenie wiedzy i świadomości społeczności lokalnej w zakresie postrzegania niepełnosprawności, budowania zintegrowanego systemu pomocy osobom niepełnosprawnym, podnoszenia świadomości prawnej osób

niepełnosprawnych, poprawy ich życia, podjęcia konkretnych działań, wyznaczenia celów na następne lata.

Istotna jest również poprawa jakości obsługi osób niepełnosprawnych, doświadczających przemocy w rodzinie, będących w trudnej sytuacji rodzinnej i zdrowotnej, a także wykluczonych społecznie. Ważne jest zapewnienie i popieranie skutecznych działań w zakresie zapobiegania niepełnosprawności, łagodzenia jej skutków, rehabilitacji, a także realizacja zadań zmierzających do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. Niezbędna i uzasadniona jest pomoc specjalistów, którzy zapewnią kompleksową opiekę w/w osobom poprzez podejmowanie szerokiego wachlarza działań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz pomocy społecznej. Poza tym obowiązek wyrównywania tych szans oraz zajęcia się konsekwencjami niepełnosprawności spoczywa na władzach państwowych i samorządowych. Samorząd powiatowy i samorządy gminne powinny przejąć kierownictwo w budzeniu powszechnej świadomości społeczeństwa co do korzyści z włączenia osób niepełnosprawnych w każdą dziedzinę życia społecznego, ekonomicznego i politycznego. Ważne jest, aby samorządy lokalne maksymalnie wykorzystywały istniejące zasoby finansowe, rzeczowe, osobowe na cele związane z zapobieganiem niepełnosprawności i zaspokajaniem potrzeb osób niepełnosprawnych.

Nie zmniejsza to odpowiedzialności ogółu społeczeństwa, jednostek czy też organizacji, które już od lat są partnerami w tworzeniu spójnej i efektywnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych. Cel ten będzie osiągnięty dzięki realizacji projektów i wykonanie zadań wynikających z założonych celów szczegółowych.

2. Cele szczegółowe i sposób ich realizacji

Wstępem do realizacji Programu będzie utworzenie bazy danych i zdiagnozowanie sytuacji osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Powiatu z uwzględnieniem przedziału wiekowego i stopnia niepełnosprawności, doświadczalnych barier, przynależności do organizacji pozarządowych.

Program będzie realizowany poprzez wykonanie poszczególnych projektów, które są ściśle nakierowane na osiągnięcie konkretnych celów szczegółowych wynikających z Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

1) Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych

Możliwości tkwiące w osobach niepełnosprawnych są ograniczane przez warunki, w jakich odbywa się ich społeczne funkcjonowanie, a poczucie zagrożenia bytu jest silniejsze niż w przeciętnych rodzinach. Wynika to nie tylko z generalnie niższego statusu materialnego, z występujących ograniczeń i utrudnień w społecznym funkcjonowaniu, ale często z braku zrozumienia najbliższych i ze społecznego niezrozumienia ich potrzeb, a wręcz marginalizacji.

Cele do osiągnięcia:

- wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, w celu wyrównywania szans dzieci i młodzieży podejmującym i kontynuującym naukę;
- kształtowanie postaw wobec niepełnosprawnych;
- propagowanie społecznej akceptacji i integracji osób niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania, pracy i środowisku lokalnym;
- propagowanie i wspieranie idei organizowania się osób niepełnosprawnych;
- stopniowe przygotowywanie wszystkich szkół, aby mogli się w nich kształcić uczniowie niepełnosprawni;
- organizowanie dostępu do informacji i środków komunikacji międzyludzkiej.

Zadania do realizacji:

- a) prowadzenie cyklicznych szkoleń dla rodzin, w których żyją osoby niepełnosprawne w celu uczenia rozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych, aktywizowania i przełamywania psychologicznych barier;
- b) prowadzenie cyklicznych szkoleń dla osób zajmujących się zawodowo i dla wolontariuszy pracujących z osobami niepełnosprawnymi w celu zapewnienia profesjonalnej pomocy oraz najnowszych form pracy z osobami niepełnosprawnymi;
- c) wdrażanie w szkołach programów wychowawczych, mających na celu poznanie świata osób niepełnosprawnych, zmianę postaw, rozumienie i akceptację;
- d) organizowanie stałych imprez integracyjnych z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka, w celu promocji problemów osób niepełnosprawnych i integracji ze środowiskiem rówieśników.
- e) wspieranie organizacji spotkań i imprez o charakterze integracyjnym, sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym osób niepełnosprawnych

- f) prowadzenie kampanii informacyjnych w zakresie kształtowania właściwych postaw wobec osób niepełnosprawnych
- g) współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie wspierania edukacji społecznej oraz promowanie nowych rozwiązań na rzecz osób niepełnosprawnych w związku z postawami lokalnych liderów.

Zasada 1. Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych stanowi, że: „budzenie świadomości powinno być częścią edukacji dla wszystkich dzieci oraz powinno stanowić niezbędny element kursów szkoleniowych dla nauczycieli i wszystkich profesjonalistów”.

2) Zwiększenie dostępu do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny

Wstępna diagnoza realizacji celu strategicznego projektu na terenie Powiatu Poddębickiego wskazuje, że jest on realizowany fragmentarycznie przez różne podmioty od służby zdrowia, opieki społecznej po organizacje pozarządowe. Brak jest przepływu informacji pomiędzy tymi podmiotami, a w szczególności brakuje kontroli i oceny przebiegu rehabilitacji danej osoby niepełnosprawnej.

Bardzo duże znaczenie w osiągnięciu pozytywnych rezultatów leczenia i usprawnienia ma poradnictwo medyczne, socjalne i pedagogiczne oraz terapia psychologiczna. W przypadku niepełnosprawnego lub zagrożonego niepełnosprawnością dziecka działania te powinny być skierowane do jego rodziców. Ważne jest też wsparcie przez grupę innych rodziców dzieci z taką samą niepełnosprawnością. Odpowiednie postawy rodzicielskie wobec dziecka niepełnosprawnego pozwolą nie tylko na osiągnięcie pozytywnych rezultatów wczesnego leczenia i usprawnienia oraz rehabilitacji psycho-edukacyjnej, ale również pozwolą na jego możliwie pełen rozwój, a następnie uczestnictwo w życiu społecznym.

Można powiedzieć, że odwrotna sytuacja występuje u osoby dorosłej, która na skutek wypadku czy choroby staje się osobą niepełnosprawną. Obok ewentualnej potrzeby ratowania życia leczenie i rehabilitacja medyczna jest nieskuteczna bez wsparcia poradnictwem i ewentualną terapią. Jak wynika z praktyki, najlepsze rezultaty daje wsparcie udzielone przez inne osoby z taką samą niepełnosprawnością.

Następnym elementem wsparcia wczesnego procesu leczenia i rehabilitacji jest szybkie i adekwatne zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt

rehabilitacyjny. Wszystkie osoby niepełnosprawne, które potrzebują tych przedmiotów i urządzeń powinny mieć do nich swobodny dostęp, niezależnie od swojej sytuacji finansowej. Obecnie w Powiecie Poddębickim, nie ma efektywnego systemu takiego zaopatrzenia.

Cele do osiągnięcia:

- usprawnienie systemu rehabilitacji na rzecz utrzymania aktywności zawodowej;
- tworzenie warunków do większej aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych;

Zadania do realizacji:

- a) wpieranie leczenia i rehabilitacji szerokim poradnictwem i wsparciem pracowników socjalnych oraz innych osób niepełnosprawnych i członków rodzin;
- b) stworzenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin (dotyczy zwłaszcza sytuacji stałej zależności osoby niepełnosprawnej od opiekuna),

Powinno się zachęcać osoby niepełnosprawne i ich rodziny do angażowania się do prowadzenia zajęć, na przykład w roli szkoleniowców, instruktorów lub doradców.

3) Likwidacja barier architektonicznych, transportowych, technicznych oraz barier w komunikowaniu się

Bariery architektoniczne, techniczne i w komunikowaniu się są jednym z najistotniejszych ograniczeń utrudniających, a często wręcz uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie z przysługującego im prawa do pełnego życia i zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi.

Na dostosowanie mieszkań dla osób niepełnosprawnych składany jest w PCPR rocznie średnio 60 wniosków osób dorosłych oraz ok. 10 wniosków dla dzieci. Przedmiotem szczególnego zainteresowania jest adaptacja łazienek oraz umożliwienie samodzielnego wyjścia z domu (budowa podjazdu, montaż windy). Pomocą objęte są głównie osoby niepełnosprawne ruchowo. Szczególnego wsparcia wymagają rodziny z małym dzieckiem, nad którym wieloletnia opieka często skutkuje niepełnosprawnością opiekunów – zwłaszcza samotnych matek. Osoby niepełnosprawne są członkami społeczeństwa i mają prawo do pozostania we własnym środowisku lokalnym. Powinny one otrzymać potrzebne im wsparcie w ramach normalnych struktur edukacyjnych, opieki zdrowotnej, zatrudnienia i usług społecznych.

Cele do osiągnięcia:

- wsparcie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w celu wyrównywania szans dzieci i młodzieży podejmujących i kontynuujących naukę;
- usuwanie przeszkód utrudniających uczestnictwo i poruszanie się w środowisku fizycznym, np. we własnym mieszkaniu, obiektach użyteczności publicznej, komunikacji miejskiej, np. na ulicach;

Zadania do realizacji:

- a) systematyczne dofinansowanie ze środków PFRON dostosowywanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- b) wspieranie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych i w komunikowaniu się w placówkach edukacyjnych i w zakładach opieki zdrowotnej na terenie Powiatu Poddębickiego;
- c) inicjowanie działań zmierzających do udostępniania nauki w szkołach poprzez likwidację barier architektonicznych i w komunikowaniu się, zakup środków transportowych przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych, przystosowanie posiadanych środków transportu do przewozu osób niepełnosprawnych i na wózkach;

Wymagania dotyczące dostępności środowiska fizycznego dla wszystkich mieszkańców powinny być uwzględniane już w pierwszej fazie jego projektowania i kreowania, tak aby w przyszłości nie pojawiał się problem barier architektonicznych w dostępie do edukacji, opieki medycznej, usług kulturalnych czy rekreacyjnych. Standardy i normy dostępności powinny być konsultowane z organizacjami osób niepełnosprawnych.

4) Zapewnienie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym

Pomoc społeczna jest w sensie prawnym jest instytucją polityki społecznej umożliwiającą jednostkom i grupom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych za pomocą świadczeń materialnych i pracy socjalnej. Obok zabezpieczenia niezbędnych życiowych potrzeb osób niepełnosprawnych, konieczne jest również zorganizowanie takiej specyficznej pomocy, która umożliwi osobie niepełnosprawnej usamodzielnienie się i opuszczenie kręgu beneficjentów pomocy społecznej, pozwoli na prawdziwe upodmiotowienie. Rodzaj, formy i rozmiar tej pomocy powinny stymulować osobę niepełnosprawną do samodzielnego

rozwiązywania własnych problemów, przy wsparciu ze strony pracownika socjalnego, który ma bezpośredni kontakt z osobą niepełnosprawną.

Poszczególne zadania w zakresie nowych rozwiązań środowiskowego wsparcia osób niepełnosprawnych będą podejmowane i realizowane przy współudziale organizacji pozarządowych.

W celu zdiagnozowania środowiska i szczegółowego rozpoznania potrzeb osób niepełnosprawnych PCPR rozszerzy dotychczasową współpracę z miejscowymi organizacjami pozarządowymi, które znają potrzeby środowiska w tym zakresie.

Cele do osiągnięcia:

- zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do usług społecznych;
- rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

Zadania do realizacji:

- a) zdiagnozowanie środowiska osób niepełnosprawnych, stworzenie bazy danych o osobach niepełnosprawnych w Powiecie Poddębickim oraz doświadczanych przez nich barier;
- b) pomoc w rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin – informacja i poradnictwo prawne ze strony pracowników socjalnych w gminnych ośrodkach pomocy społecznej i w PCPR;
- c) tworzenie warunków pełnej dostępności do usług opiekuńczych i specjalistycznych poprzez wspieranie funkcjonowania Warsztatu Terapii Zajęciowej, zapewnienie funkcjonowania środowiskowych domów samopomocy dla osób psychicznie chorych oraz domu dziennego pobytu świadczącego usługi rehabilitacji ruchowej, organizacji czasu wolnego i zawiązywanie kół zainteresowań;
- d) zapewnienie dofinansowania ze środków PFRON do imprez organizowanych w zakresie sportu, turystyki, kultury i rekreacji osób niepełnosprawnych.
- e) wspieranie i/lub organizacja projektów wpływających na podnoszenie wiedzy osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach
- f) zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do informacji o prawach i uprawnieniach poprzez usługi informacyjno – doradcze realizowane w urzędach wchodzących w skład struktury powiatowej i w punktach informacyjnych tworzonych w ramach projektów z udziałem środków zewnętrznych, wykorzystanie sieci Internet, rozpowszechnianie ulotek i informatorów

5) Zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełnego dostępu do rehabilitacji społecznej, kultury, sportu, rekreacji, turystyki i informacji

Każda osoba może w kulturze i sporcie uczestniczyć zarówno jako widz i jako twórca. Można być aktorem w teatrze i/lub być w tym teatrze widzem, można być kibicem piłkarskim i/lub zawodnikiem. Natomiast w turystyce i rekreacji w większości jesteśmy uczestnikami. W ogólnospołecznym życiu kulturalnym i sportowym Powiatu Poddębickiego osoby niepełnosprawne rzadko uczestniczą. Wynika to głównie z istniejących barier architektonicznych, transportowych i w komunikowaniu się oraz barier mentalnych tkwiących w samych osobach niepełnosprawnych i w osobach sprawnych.

6) Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych

Rehabilitacja zawodowa jest istotnym elementem rehabilitacji kompleksowej i polega na ułatwieniu osobie niepełnosprawnej udziału w życiu zawodowym poprzez uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia a w konsekwencji awansu zawodowego.

Podjęcie konkretnej decyzji dotyczącej wyboru zawodu oraz wyboru drogi do kariery zawodowej służy poradnictwo zawodowe oparte na ocenie zdolności do pracy osoby niepełnosprawnej. Zasadnym jest rozpoczęcie tego procesu jak najwcześniej, najlepiej na poziomie ostatniej klasy gimnazjalnej. Uczniowie bowiem, poza otrzymaniem kompleksowej informacji o możliwościach dalszego kształcenia (w tym także w placówkach edukacji specjalnej i placówkach realizujących programy kształcenia integracyjnego) powinny posiadać możliwość korzystania z usług doradczych w zakresie wyboru zawodu zgodnie z posiadanymi predyspozycjami i zainteresowaniami, jednakże zawsze zgodnie z możliwościami psychofizycznymi oraz wymogami rynku pracy.

Poradnictwo zawodowe to również działania realizowane na rzecz osób, które zakończyły systematyczne kształcenie zawodowe i pozostają w zatrudnieniu bądź okresowo nie mają pracy. Usługi zawodowe dla tych osób są świadczone przez doradców zawodowych, głównie zatrudnionych w Powiatowym Urzędzie Pracy. Bardzo ważnym elementem efektywnego prowadzenia poradnictwa zawodowego jest wypracowanie form współpracy pomiędzy doradcą a lekarzem, tak aby zostały zapewnione konsultacje lekarskie i psychologiczne prowadzące do medycznej i psychologicznej oceny możliwości podjęcia pracy w określonych zawodach.

Dobór miejsca zatrudnienia konieczne musi być dostosowany do stopnia uszkodzenia organizmu oraz przygotowania osoby niepełnosprawnej do pracy. Zatrudnienie może być realizowane zarówno w zwykłych zakładach pracy, czyli na tzw. otwartym rynku pracy jak też w zakładach pracy chronionej lub zakładach aktywności zawodowej. W krajach Unii Europejskiej istnieje tendencja do zatrudniania osób niepełnosprawnych w zwykłych zakładach pracy, zgodnie z zasadą zawodowej integracji oraz w zakładach aktywności zawodowej.

Cele do osiągnięcia:

- stworzenie kompleksowego systemu rehabilitacji osób niepełnosprawnych organizowanego na poziomie lokalnym, który pozwalałby na zwiększenie aktywności oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych;
- zapewnienie wsparcia psychologicznego dla osób niepełnosprawnych, które wracają na rynek pracy muszą przystosować się do nowej sytuacji;
- zapewnienie możliwości diagnozy zdrowotnej i zawodowej, w zakresie określenia dalszych szans rozwoju zawodowego dla osób, które utraciły zdolność wykonywania dotychczasowego zawodu.
- wspieranie przedsiębiorczości osób niepełnosprawnych

Zadania do wykonania:

- a) skoordynowanie działań dotyczących poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych i opracowanie zasad wymiany doświadczeń w tym zakresie;
- b) podnoszenie kwalifikacji osób niepełnosprawnych poprzez udział w kursach zawodowych i przekwalifikowujących;
- c) rozpowszechnianie broszur i ulotek informacyjnych dla pracodawców mogących zatrudnić osoby niepełnosprawne,
- d) współpraca z organizacjami aktywizującymi zawodowo osoby niepełnosprawne
- e) podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych poprzez dofinansowanie kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym
- f) prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych w zakresie praw i samozatrudnienia oraz korzyści z zatrudnienia osób niepełnosprawnych

7) Zapewnienie konsultacji społecznej wszystkich działań dotyczących osób niepełnosprawnych w fazie ich planowania, wdrażania oraz ewaluacja z samorządną reprezentacją środowiska

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych gwarantuje osobom niepełnosprawnym prawo do posiadania samorządnej reprezentacji środowiska oraz konsultacji z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych. Obecnie na terenie Powiatu Poddębickiego działa 4 organizacje pozarządowych, które w swoich szeregach zrzeszają osoby niepełnosprawne lub działają na ich rzecz. Ponadto partnerem w konsultacjach Powiatowa Społeczna Rada Do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Cele do osiągnięcia:

- tworzenie warunków do większej aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych;
- włączanie organizacji pozarządowych w realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych;
- wspieranie działań integrujących środowisko osób niepełnosprawnych;
- promocja pracy społecznej osób działających w organizacjach pozarządowych.

Zadania do wykonania:

- a) bieżące informowanie osób niepełnosprawnych o działaniach do nich kierowanych;
- b) wspieranie inicjatyw dotyczących osób niepełnosprawnych wnoszonych przez reprezentację środowiska;
- c) wypracowanie modelu konsultacji społecznej w zakresie rozwiązań dotyczących osób niepełnosprawnych.

V. Główni realizatorzy:

Głównymi realizatorami Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-20124 są:

- 1) Starostwo Powiatowe w Poddębicach, szczególnie:
 - Wydział Zdrowia, Pomocy Społecznej, Oświaty i Kultury,
 - Wydział Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych i Strategii Powiatu,
 - Wydział Budownictwa, Inwestycji i Zamówień Publicznych,
 - Wydział Komunikacji,

- 2) Powiatowy Urząd Pracy w Poddębicach,
- 3) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poddębicach, w tym: Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Poddębicach,
- 4) Dom Pomocy Społecznej w Gostkowie,
- 5) Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Czepowie,
- 6) Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Pęczniewie,
- 7) Warsztat Terapii Zajęciowej w Poddębicach,
- 8) Organizacje pozarządowe:
 - Centrum Promocji Sportu i Rekreacji "Dragon",
 - Fundacja „Inicjatywy Powiatu Poddębickiego”,
 - Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Nasz Dom” przy DPS w Gostkowie,
 - Stowarzyszenie Gospodarczo-Edukacyjne w Poddębicach.

VI. Sprawozdawczość i ewaluacja

Roczna informacja z zakresu realizacji Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2024 z art. 44 b ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011, Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) będzie przekazywana do oceny Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Powiatu Poddębickiego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poddębicach w terminie do 30 kwietnia roku następnego.

Monitorowanie Programu będzie się odbywać na podstawie corocznej informacji z realizacji zadań ujętych w programie we współpracy z podmiotami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Poddębickim. Monitoring i ewaluacja zapisów programu polegać będzie na regularnej ocenie realizowanych działań oraz wprowadzaniu ewentualnych zmian w działaniach w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych.

VII. Zakończenie

Nakreślona w Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnoprawnych na lata 2014-2024 gama działań, ma na celu poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Poddębickiego.

Program, zakłada oddziaływanie wieloaspektowe i wymaga włączenia w jego realizację nie tylko tych instytucji, które statutowo zajmują się problemami osób niepełnosprawnych ale również tych, które oddziałują na przestrzeń publiczną, życie społeczne i prawo lokalne w kontekście ogółu społeczności lokalnej. Zwłaszcza tam należy brać pod uwagę aspekt równouprawnienia osób niepełnosprawnych do korzystania z dóbr i respektowania ich praw przy podejmowaniu decyzji.

Działania programowe w sferze rehabilitacji społecznej są nakierowane na pobudzenie aktywności osób niepełnosprawnych, i wzmocnienie ich potencjału. Osoby niepełnosprawne bowiem nadal często przyjmują postawę wycofania z życia społecznego i zawodowego, co w konsekwencji grozi wykluczeniem społecznym.

Podobnie jak na zakończenie poprzedniej edycji Programu należy podkreślić, że zmieniające się warunki i rzeczywistość ekonomiczno- społeczna mogą wymagać konieczność wprowadzania bieżących zmian w dokumencie. Założenia programu powinny być brane pod uwagę przy corocznym planowaniu budżetu powiatu, tak aby stwarzać możliwość montażu finansowych niezbędnych do pozyskiwania środków zewnętrznych.